

Parklaan 99

(Foto: gemeente Eindhoven, Auke Raaff)

Korte omschrijving

VILLA DE LAAK is gebouwd in opdracht van A.F. Philips.

Deze neoclassicistische fabrikantenvilla is gericht op de hoek van de Parklaan en de Nachtegaallaan. De bijbehorende dienstgebouwen liggen aan de Nachtegaallaan. Ze zijn in dezelfde stijl maar soberder uitgevoerd.

Aan de rechthoekige plattegrond van de villa is aan beide zijkanten een lage uitbouw geplaatst met dakterrassen. Het symmetrische geheel in baksteen met gepleisterde kroonlijst heeft een afgeplat schilddak gedekt met leien. De linker en rechterhoeken komen iets naar voren. De topgevels hier zijn voorzien van timpanen, gedragen door gemetselde pilasters met een Ionisch kapiteel. De voordeur zit tussen twee natuurstenen zuilen in het midden van de gevel. Het geheel is voorzien van diverse natuurstenen decoratieve elementen zoals guirlandes en sluitstenen.

Het hele terrein wordt door omgeleid Dommelwater omgeven. De tuinaanleg met vijver is oorspronkelijk ontworpen door L. Springer.

Datum van aanwijzing: 27-08-2001

Datum van registratie: *24-06-2002

Kadastrale gegevens bij inschrijving: Tongelre F 343

Rijksmonument nummer complex: 518758

Rijksmonument nummer panden: 518761

Redengevende omschrijving

Complex

Inleiding

Geheel van **FABRIKANTENVILLA, DE LAAK MET OMRINGENDE TUIN, DIENSTWONINGEN, ORANJERIE, KOETSHUIS EN PAARDENSTALLEN**. Het complex is in 1906-07 gebouwd in opdracht van Dr. A.F. Philips naar een ontwerp van architect J.W. Hanrath.

De bebouwing ligt op een nagenoeg vierkant terrein tussen Parklaan en Nachtegaallaan. Het complex behoort tot de vroegste bebouwing in het villapark. Thans (1999) zijn de bijgebouwen alsmede een deel van de villa als kantoor in gebruik. De dienstwoning fungeert als woonhuis.

Omschrijving

De **VILLA** neemt in het villapark Tongelre een prominente plaats in. De woning ligt schuin ten opzichte van de hoek Parklaan/Nachtegaallaan. Dienstgebouwen zijn aan de Nachtegaallaan, aan de straat gelegen. Het koetsiershuis ligt aan het terrein bij het koetshuis.

Rijksmonument

De diverse gebouwen zijn uitgevoerd met classicistische elementen waarbij de villa het rijkst uitgevoerd is, de dienstgebouwen zijn soberder. Er bestaat een grote eenheid in architectuur en detaillering.

Waardering

Het complex van villa met dienstwoningen is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een culturele en sociaaleconomische ontwikkeling, met name de stichting van een buitenplaats voor de oprichter van de Philipsfabrieken binnen een nieuw opgezet villapark. Het is van belang als bijzondere uitdrukking van een technische en typologische ontwikkeling. Het complex heeft architectuurhistorische waarde vanwege de verfijnde detaillering in de vormen van het 17e-eeuwse Hollandse Classicisme, het is van bijzonder belang in het oeuvre van de architect Hanrath. Het complex heeft ensemblewaarden wegens de samenhang van de bebouwing met de inrichting van de landschappelijke tuin.

Het complex is van belang wegens de architectonische gaafheid van ex- en interieur; het is van belang wegens de hoogwaardige architectonische kwaliteit van de samenstellende onderdelen. Het complex is van belang vanwege de architectuurhistorische, bouwtechnische en typologische zeldzaamheid.

HUIZE DE LAAK. Groot **LANDHUIS** in neostijl, in 1906-1907 gebouwd door dr .A.F. Philips. Met park, dienstwoning, garage en andere aanhorigheden.

Inleiding

FABRIKANTENVILLA, De Laak met omringende **TUIN,** uit 1906-07 gebouwd in opdracht van Dr. A.F. Philips naar een ontwerp van architect J.W. Hanrath.

De bebouwing ligt op een nagenoeg vierkant terrein tussen Parklaan en Nachtegaallaan.

Omschrijving

Tweelaagse villa op een rechthoekige plattegrond onder afgeplat schilddak. Het dak is gedekt met leisteen en voorzien van een kroonlijst. Het pand is spiegelsymmetrisch opgezet. De voor- en achtergevel hebben hoekrisalieten, voorzien van pilasters in kolossale orde, met natuurstenen Korintische kapitelen. De risalieten worden bekroond door timpanen. Tegen de linker- en rechterzijgevel zijn eenlaagse aanbouwen onder een plat dak (dakterras met balustrade) geplaatst. Het pand is uitgevoerd in baksteen en voorzien van een basement, door een natuurstenen band afgescheiden, een gepleisterde kroonlijst en diverse decoratieve elementen in natuursteen zoals guirlandes tussen ramen begane grond en verdieping in het middenstuk van de voorgevel, rond de ronde raampjes in de topgevels en in aanzet- en sluitstenen in de strekken boven de ramen.

De deur in het midden van de voorgevel is in een classicistische omlijsting geplaatst bestaande uit een latei op zuilen. Het rondboogvormig bovenlicht van de deur heeft een waaivormige roedenverdeling. De ramen in de risalieten op de begane grond zijn samengesteld, naast de deur zijn dubbele ramen, gevuld met glas-in-lood aangebracht. Verder heeft het pand kruiskozijnen, de bovenlichten zijn steeds gevuld met glas-in-lood. De ramen zijn steeds voorzien van louvreliken. In het dakvlak zijn dakkapellen met kruiskozijnen aangebracht. Op de vier hoekpunten van het dak staan schoorstenen met een siersmeedijzeren bekroning.

De villa ligt midden in een tuin, het toegangspad loopt vanaf beide straten en vormt een kwart cirkel. Aan de straatkant is het pad voorzien van vierkante bakstenen pijlers met natuursteen bekroning, hierop is de naam van het pand uitgehakt "De" en op de andere pijler "Laak". Tussen de pijlers is een smeedijzeren hek geplaatst waarachter zich een bruggetje bevindt over het water dat de tuin omgeeft. De tuin (oorspronkelijk ontwerp van L. Springer) heeft aan de straatzijde gazons, aan de achterzijde zijn diverse bomen en struiken zichtbaar. Haaks op het huis is tegen de linkergevel een kleine rechthoekige glazen kas, onder mansardedak met één bakstenen zijde, geplaatst.

Waardering

Het woonhuis is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een culturele en sociaaleconomische ontwikkeling, met name de stichting van een buitenplaats

Rijksmonument

voor de oprichter van de Philipsfabrieken en in nieuw opgezet villapark. Het is van belang als bijzondere uitdrukking van een technische en typologische ontwikkeling. Het heeft architectuurhistorische waarden vanwege de verfijnde detaillering in de vormen van het 17e-eeuwse Hollandse Classicisme, het is van bijzonder belang in het oeuvre van de architect J.W. Hanrath. Het heeft ensemblewaarden wegens de samenhang van de bebouwing met de inrichting van de landschappelijke tuin. Het gehele complex is van belang wegens de architectonische gaafheid van ex- en interieur; het is van belang wegens de hoogwaardige architectonische kwaliteit van de samenstellende onderdelen. Het is van belang vanwege de architectuurhistorische, bouwtechnische en typologische zeldzaamheid.

Monumenten Inventarisatie Project (M.I.P.)

Adres: Parklaan 99

Naam: De Laak

Oorspronkelijke functie: Woonhuis; Villa

Hoofdfunctie: Woningen en woningbouwcomplexen

Type: Woonhuis

Architect: Hanrath, J.W.

Bouwperiode: ca. 1915

Bouwtijl: Neoclassicisme

Gevels en materialen: Tweelaags baksteen, zijrisalieten met topgevel en pilasters met voluten.

Kroonlijst guirlandes aan weerszijden ingang en in topgevel. Natuurstenen aanzet- en sluitstenen.

Vensters en deuren: Onder andere vierruitsramen met luiken. Bovenlicht deur rondboog met glas-in-lood. Dakkapellen met fronton.

Dak en bedekking: Afgeplat schilddak, lei.

Bijgebouwen: Tuinhek met baksteen pilaren opschrift "DE LAAK" in afdeksteen. Aangebouwde serre.

Groen: Omgracht grote tuin met diverse bomen en struiken.

Motivering: Architectuurhistorisch belang.

Bijzonderheden: Siersmeedwerk op schoorstenen op dakhoecken.